Vinding-Mølholm
Samarbejdsaftale: Den gode overgang fra børnehave til skole 2026/27

Formål med samarbejdsaftalen i samarbejdet

I overgangen fra børnehave til skole sker der forandringer i børns liv, og derfor har det stor betydning, at børns tidligere erfaringer aktivt inddrages i overgangen. I samarbejdet mellem fagprofessionelle er det vigtigt, at vi skaber mulighed for deltagelse i mangfoldige børnefællesskaber og viser børn, at de er vigtige i det nye miljø.

Der skal ligge kvartalsvise møder mellem børnehaver og skoler, hvor gruppen af potentielle skolestartere drøftes med henblik på at sikre en god overgang, og hvor der arbejdes med at styrke pædagogisk sammenhæng i overgangen.

- Samarbejdsaftalen skal ses som styringsredskab for samarbejdet og sikre en løbende afstemning i overgangsarbejdet. En gang årligt skal Samarbejdsaftalen evalueres for at sikre sammenhæng og udvikling i det pædagogiske arbejde. Samarbejdsaftalen omhandler samarbejdet omkring hele børnegruppen. For børn i udsatte positioner henvises til vejledning vedr. udmøntning af specialpædagogisk bistand i Vejle Kommune.

Principper for Den gode overgang skal ses som styringsdokument i arbejdet med Samarbejdsaftalen. Rammebeskrivelsen beskriver det særlige fokus, der er på sprog i overgangen.

Samarbejdsaftalen beskriver samarbejdet mellem børnehave og skole i distriktet.

Aftalen består af tre dele. Del 1 og del 2 er tæt forbundet og kan med fordel samtænkes.

Del 1: Indeholder en beskrivelse af det løbende samarbejde og det fælles pædagogiske fokus, som der samarbejdes om. Den beskriver:

- Hvordan I udveksler viden om hinandens faglige praksis.
- Hvordan I får viden om de læringsmiljøer, som børnene deltager i.
- Hvilket fælles pædagogisk fokus der arbejdes med, og hvordan I sammen arbejder med en fælles forståelse for børns læring.
- Konkrete pædagogiske fællesskabende aktiviteter.

Hvilket fælles pædagogisk fokus der arbejdes med, og hvordan I sammen arbejder med en fælles forståelse for børns læring.

Livet består af mange overgange og skift til nye arenaer og dermed nye udfordringer. Overgangene er kendetegnet ved, at de indebærer væsentlige forandringer i børn og unges liv. Deres identitet, relationer og roller forandres på en gang. Med denne aftale forbereder vi en god overgang så børnene føler sig trygge og robuste til at indgå i nye fællesskaber og møde nye udfordringer.
Gennemgående ønsker vi at etablere gode forudsætninger for børnenes trivsel.

> ***Man trives, når man overordnet set er glad for sit liv. Man trives, når man kan udvikle sig, udfolde sine evner samt indgå i og bidrage til fællesskaber. Man kan trives, selvom man oplever perioder med modgang og udfordringer. Det afgørende er, at man kan håndtere sådanne perioder[1].***

Alle børn kan lære og udvikler sig i samspil med andre. Børn gør grundlæggende det bedste de kan og de deltager i fællesskabet hvis de kan. I Vinding-Mølholm er vi optaget af mangfoldige og stærke fællesskaber, hvor vi tager udgangspunkt i, at forskellighed er en styrke og hvor vi tør rykke ved faste forståelser af hvad der er normalt. Når der opstår udfordringer, forholder vi os professionelt til den pædagogiske kontekst barnet befinder sig i for at kunne lave et perspektivskifte – det kunne være fra individfokus til fællesskabsfokus. Beslutninger for den enkelte findes som udgangspunkt i fællesskabet og i den pædagogiske kontekst.

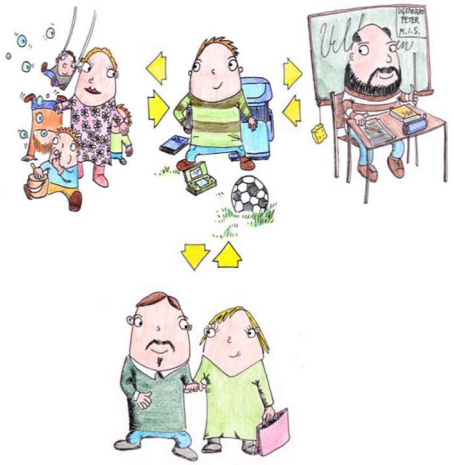
I samarbejdet har vi derfor også en særlig opmærksomhed og fokus på de af VORES børn, der har nogle særlige behov. Vi ønsker at VORES børn i videst mulig omfang får mulighed for at deltage i nærmiljøets fællesskaber i Vinding-Mølholm. Det betyder at vores samarbejde omkring et barn med særlige behov derfor allerede starter 1-2 år før skolestart.
Derudover har vi fokus på at få et bedre og bredere forståelse for den sproglige indsats ud fra Sprogtrappen. Sprogtrappen er et redskab til systematisk at observere børns sproglige udvikling og bruge denne viden til at tilrettelægge den bedst mulige pædagogiske støtte. Den er et observations- og refleksionsværktøj, ikke en test.
Læs mere om den gode overgang fra børnehave til skole på: https://www.vejle.dk/da/service-og-selvbetjening/borger/boern-skole-og-familie/overgange-og-samarbejde/er-du-foraeldre/foraeldresamarbejdet-i-overgangen/

[1] Trivselskommissionens forståelse af trivsel. Afrapportering 2025

OVERGANGEN FRA BØRNEHAVE TIL SKOLE

Tre perspektiver er helt centrale i vores samarbejde. Barnets, de professionelles og forældrenes. Udgangspunktet er barnets perspektiv, fordi det er barnet og barnets oplevelse af den gode overgang, der er afgørende. De professionelle og forældrene har således i samarbejde ansvaret for at skabe de bedst mulige rammer for barnets overgang til skole.

SprogTrappen anvendes på individniveau på alle børn inden overgangen til skole, så skolen har mulighed for at arbejde med resultaterne på gruppeniveau i overgangen. Udviklingszonerne i SprogTrappen udgør det fælles afsæt til en stærk sprogpædagogisk praksis i koblingen mellem børnehave og børnehaveklasse og skal bruges som fælles forståelsesramme for sprogindsatsen i overgangen.

Konkrete pædagogiske fællesskabende aktiviteter

FÆLLESPROJEKT

Hvert år afvikles der et fællesprojekt over 3 dage, hvor førskolebørnene og 0. klasserne samarbejder. Her tilknyttes børnene den skole, de skal gå på, og aktiviteterne foregår derfor sammen med kommende skolekammerater. Fællesprojektet foregår på skolen, hvor børnene skal gå.

Fællesprojektet planlægges af repræsentanter fra skolerne og daginstitutionerne.
Børn som ikke går i områdets børnehaver inviteres ifb. Med indskrivning og får således også mulighed for at deltage sammen med en forældre eller ved at følges med en af områdets børnehaver.

Formålet med disse dage er at få kendskab til skolernes fysiske rammer og selvfølgelig også at møde alle de nye kammerater.

Skabelonen/forslag til køreplan herfor:
Dagsprogram:
9.00: Førskolebørnene møder ind på skolen. Skolen har personale klar til at tage imod, og har klargjort plads til overtøj og tasker.
9.15: Førskolebørnene fordeles i 0. klasserne og spiser frugt(selv medbragt). Førskolebørnene bliver fordelt på mindre grupper når de kommer, og de blandes med de grupper, der er lavet på skolen. Holdene er lavet på forhånd i hver børnehave.
9.30: Frikvarter hvor der leges på legepladsen.
10.00: Forskellige aktiviteter – mødestedet formidles i klassen under frugten.
11.15: Madpakketid og efterfølgende frikvarter og tak for i dag. Der er bestilt skolemælk til alle.
12.20: Skolebørnene har time. Førskolebørnene kan enten vælge, at tage hjem efter madpakkerne ca 11.45 eller lege med i frikvarteret.

Aktivitet mandag kl. 10-11.15:
Børnene skal deltage i en ”rigtig” dansk- og matematiktime. Børnene deles i 4 grupper og får et arbejdshæfte med opgaver og dermed få en oplevelse af, hvordan der bl.a. arbejdes med opgaver i skolen. Opgaverne vil være delvist genkendelige fra opgaver der er afprøvet i børnehaverne.
Skolen står for denne aktivitet.

Aktivitet tirsdag kl 10-11.15:
Kan være fælles lege, musik, bevægelse, tegne og farve opgaver. Varierer fra år til år.
Skolen står for denne aktivitet.

Aktivitet onsdag 10-11.10:
Aktiviteter ud fra Fælles tema fra Spotlight. Planlægges af børnehaverne.

Så mange børn deltager:
Valhalla:
Vindmøllen:
Asebo:
Gadkærgaard:
Andre børnehaver:

VILLADS FRA VALBY
I børnehaven møder børnene Villads fra Valby gennem bogen af samme navn. Villads følger med over i skolen, hvor Villads i 0.V vil være udgangspunkt for en fælles historie og aktiviteter.

SANGE
I skolen synges de kendte sange fra børnehaven: Mariehønen evigglad og Godmorgen sol. Disse synges også på 1. skoledag.

LEGE
Butik som fælles legeunivers. Et særligt fokus i 26/27.

Vi har valgt butik som et fælles legeunivers på tværs af børnehaver og skoler. Butik er et tema, som børnene kender fra deres hverdag, og som naturligt inviterer til leg, dialog, samarbejde og tidlig matematisk forståelse.

Når børnene møder de samme ord, begreber og handlemuligheder i både børnehave og skole, skabes der genkendelighed og tryghed i overgangen. Samtidig får de mulighed for at bygge videre på erfaringer og sprog, de allerede har tilegnet sig gennem legen.

Ved at arbejde med begreber inden for varer, roller, handlinger, kommunikation og matematiske begreber udvikler børnene et fælles sprog, som understøtter både deres deltagelsesmuligheder, ordforråd og forståelse af verden omkring dem. På den måde bliver legeuniverset butik et fælles fundament for læring og fællesskab fra børnehave til skole.

I **Bilag 1** ses de fælles begreber som vi tager udgangspunkt i. Derudover kan der med fordel overvejes følgende inden den konkrete leg/butik sættes i gang:

- Hvilke børn? Deltagelses- og medskabelsesniveau?
- Hvilket læringsmiljø og genstande skal du bruge?
- Hvordan vil du guide?

BILLEDMAPPE

Til fællesprojekt-dagene eller senest før skolestart medbringer hver institution 3 ens mapper, med billeder fra børnehaven. Disse bruges i klasserne, når børnene starter efter sommerferien. Dette giver børnene mulighed for at "genbesøge" deres børnehave når de er kommet i gang i skolen.

TURE & BESØG

Børnehaverne er altid velkomne på skolerne. Forældre der ikke kender skolerne er velkomne til at kontakte deres skole for en rundvisning.
Som udgangspunkt planlægger børnehaverne ca. 5 besøg på skolen i løbet af foråret før skolestart. Børnehaverne koordinerer, at nogle af besøgene er for alle børnehaverne således, at børnene mødes på legepladsen.

Har børnehaven eller børnene særlige ønsker under disse besøg kontaktes skolerne. Det kunne være ønsker om: højtlæsning på skolens bibliotek, deltagelse i morgensang, lån af lokale til madpakker eller aktiviteter.

Har skolerne særlige arrangementer inviteres skolestarterne til at komme på besøg. Det kunne være:
en udstilling, en forestilling, en koncert etc.

Forældregrupperne opfordres til at lave fælles besøg på skolernes legepladser fx tre søndage i foråret.
Forældrene opfordres til at deres børn er i SFO i nogle dage op til skolestart.

Til overleveringerne mellem børnehave og skole er pædagoger/børnehaveledere på besøg i børnehaverne.

Efter skolestarten og i løbet af efteråret er pædagogerne fra børnehaverne velkomne til at komme på besøg i skolen.

Hvordan vi udveksler viden om hinandens faglige praksis/Hvordan vi får viden om de læringsmiljøer, som børnene deltager i:

Som en del af den styrkede overgang mellem børnehave og skole prioriteres besøg i børnehaverne af overgangspædagoger/pædagoger. Disse besøg bidrager til at skabe en tryg og sammenhængende overgang for børnene.
I forbindelse med det andet samarbejdsmøde afholdes en rundvisning i den institution, hvor mødet finder sted. Her gives et oplæg om den pædagogiske praksis, som anvendes i den pågældende skole eller børnehave. Oplægget tager udgangspunkt i institutionens årshjul og konkrete eksempler fra hverdagen.
Ved møder om enkelte børn præsenterer børnehaven den pædagogiske praksis, der har vist sig at fungere godt for barnet i fællesskabet. Dette giver skolen et værdifuldt indblik i barnets ressourcer og behov, og understøtter en god start på skolelivet.

Børnehaver og skoler er i løbende dialog både som en naturlig del af samarbejdet og særligt når der opstår udfordringer i børnegruppen, omkring enkelte børn eller i samarbejdet med forældre. Den åbne kommunikation understøtter fælles forståelse og koordinerede indsatser og kan påbegyndes op til 2 år før skolestart.

Del 2: Indeholder en beskrivelse af samarbejdet omkring en sammenhængende sprogpædagogisk praksis. Den beskriver:

- Hvordan I samarbejder om en fælles forståelse af sprogindsatsen og skaber sammenhæng mellem pædagogisk lærerplan og læseplan.
- Hvordan I styrker fællesskaber igennem sprogindsatsen og udvikler en fælles sprogpædagogisk praksis.
- Hvordan I sikrer systematik i overleveringer med fokus på sprog.
- Hvordan I bruger data til kvalificering af sprogarbejdet i overgangen.

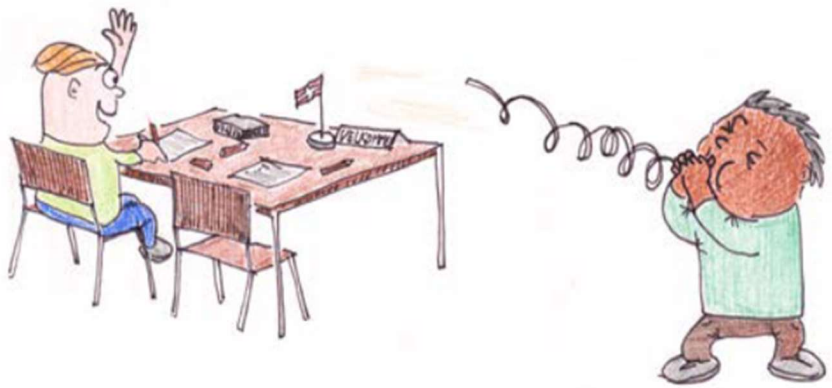
I det kommende år arbejder vi målrettet og opsøgende med at styrke den sprogpædagogiske praksis i både børnehaver og skoler. Målet er at skabe en fælles forståelse og sammenhæng i indsatserne, så alle børn – og særligt børn med sproglige udfordringer – får de bedste forudsætninger for sproglig udvikling og dermed bedre forudsætninger for deltagelse i fællesskabet.
Materialer og metoder i brug:
Børnehaverne anvender materialerne Lær at lære sprog og Hit med lyden.
Skolerne opfordres til at tage Hop ombord i i brug som en del af den sprogpædagogiske indsats.

I både skole og børnehaver arbejdes med det nye materiale og handleunivers i Sprogtrappen, som understøtter en systematisk tilgang til sprogarbejdet.
Se de konkrete tiltag i Del 1 under Lege.

Fælles indsatser og overgange:

Sproglige indsatser tilrettelægges på gruppe- og klasseniveau, hvilket kommer alle børn til gavn – og er særligt gavnligt for børn med sproglige udfordringer.
Ved overlevering mellem børnehave og skole er der særlig opmærksomhed på børn med sproglige udfordringer, så viden og erfaringer bringes videre og danner grundlag for relevante indsatser i fællesskabet.

Data og fælles refleksion:
Data fra Sprogtrappen overleveres til de fælles overleveringer mellem skole og børnehave.
Hvert år i oktober gennemgås endvidere data fra sprogvurderingerne i 0. klasse. Her analyseres både de overordnede tendenser og specifikke mønstre, som kan danne grundlag for justeringer i praksis.
Der arbejdes med Diamantforløb/begreber herfra i både børnehave og skole, hvilket skaber kontinuitet og genkendelighed for børnene.

Del 3: Indeholder en samlet plan for de aktiviteter, indsatser mm, som I igangsætter på baggrund af jeres beskrivelser i Del 1 og Del 2.

Tidspunkt/periode /sted	Formål Pædagogisk fokus Evaluering	Deltagere Tovholder og opgave
August	1. samarbejdsmøde for ledelsen, hvor der drøftes: • Den nylig gennemførte overgang fra daginstitution til skole • Årets møder fastsættes. • Evaluering af trepartsmøder og møder omkring børn med særlige behov. Fungerer de efter hensigten? Data indhentes evt. fra forældre-perspektiv. • Børnehaverne orienterer om børn med særlige behov til kommende skoleår og samarbejdet koordineres, med udgangspunkt i at børnehaverne indkalder til relevante møder med forældre og PPR Formålet med disse "tidlige" møder er sikre et fælles grundlag for at vurdere hvordan og om barnets behov kan tilgodeses i almen-skolen. Dette afgøres af skolelederen. SFO Børnene kan starte i uge 31. De pædagoger, der skal være i de respektive klasser/på årgangen er til stede og viser forældre og børn rundt og tilrette. Dette giver børnene mulighed for at lære de fysiske rammer, procedurer og nogle af de voksne at kende inden selve skolestarten. 1. skoledag på Vinding Børnene møder kl. 9.00 og forældrene er med den første lektion. 1. skoledag på Mølholm Børnene møder kl. 10.15. Forældrene deltager den første halve time.	Ledere fra: Vinding Skole, Mølholm Skole, Asebo, Valhalla, Gadkjærgaard og Vindmøllen
September	Forældremøde i børnehaverne. Institutionerne inviterer en leder fra skolerne til at deltage. Indhold: Info om hverdagen og forberedelser frem mod skolestart i storgruppen, besøg på skolerne og andre praktiske ting. Ny film om de 8 pejlemærker vises og bruges som udgangspunkt. https://www.vejle.dk/da/service-og-selvbetjening/borger/boern-skole-og-familie/overgange-og-samarbejde/er-du-foraeldre/foraeldresamarbejdet-i-overgangen/ Folder om de 8 pejlemærker gennemgås og deles ud. Det særlige fokus på sprog foldes ud og pointeres af skolelederne når de får ordet.	Børnehaverne afholder og inviterer leder fra skolerne med.
	Fælles kommunal Temadag	Alle ledere. Forvaltningen planlægger.

Oktober	<u>2. Samarbejdsmøde</u>. Dagsorden: • Forårets og sommerens overgang evalueres mellem børnehave og skole i forhold til børnegruppen og sammen med resultatet af sprogvurderingen. Hvad får vi øje på? Hvad kan vi forbedre? Kan vi med fordel bruge redskaber fra Sprogtrappen. • Eventuel nye tiltag. • Opfølgning på besøgsdagene.(Disse evalueres også umiddelbart efter) • Rundvisning i institutionen/skolen. Ift børn i særlige udfordringer og hvor særlige tiltag er iværksat, skal modtagende skole inddrages senest 1. november og gerne før. (Evt. PPV udarbejdes senest 1. august året før skolestart.) Der indhentes tilladelse fra forældrene. I forbindelse med mødeafholdelse kan det være brugbart at skole og børnehave forventningsafstemmer ved et formøde.	Leder og en medarbejder fra hver skole/institution.
December/januar	Kommende skolestarter modtager et digitalt velkomstbrev med information om indskrivning. Opslag på hjemmesiden. Indskrivning foregår digitalt.	Forældre besked i Eboks. Skolerne følger op.
Februar/marts	<u>3. samarbejdsmøde</u> Indskrivningen er afsluttet. • Vi mødes og hører om den børnegruppe der er på vej. • Formen på trepartsmøder og overleveringsmøder evalueres og aftales. Evaluering af samarbejdsaftalen og drøftelse af de tre værdier, de tre perspektiver og de 8 pejlemærker. Rettelser og ny udgave på hjemmesiden.	Ledere fra skoler og børnehaver
Marts	<u>4. samarbejdsmøde:</u> Dagsorden: -Fællesdagene planlægges. Se forslag skabelon for dagene i dette dokument. -Husk antal børn der deltager. Og at børnene er delt i grupper inden de kommer.	Mindst en repræsentant(pædagog) fra hver skole/institution.

	-aftale et online evalueringsmøde umiddelbart efter de tre besøgsdage. Leder orienteres om hvornår og på hvilket link.	
April/maj	Overleveringsmøder Der afholdes overlevering mellem personalet i skolerne og den enkelte daginstitution. Overleveringen af børnene SKAL tage udgangspunkt i Sprogtrappen fra *Hjernen og Hjertet. De* 8 pejlemærker kan også inddrages og fokus er på potentialer og ressourcer. Møderne foregår i børnehaverne. Forældrene er orienterede og har givet samtykke til dette. Det virker godt at have billeder med af børnene. Se bilag 2 med De 8 pejlemærker. Trepartsmøder I forbindelse med børn, der er i særlige udfordringer, er der mulighed for at afholde trepartsmøder, hvor skole, daginstitution evt. tværfaglige samarbejdspartnere og forældrene deltager. Daginstitutionerne inviterer til mødet som kan afholdes i børnehaven eller på skolen. Møderne tager ligesom overleveringsmøderne udgangspunkt i dialogprofilen og de 8 pejlemærker. Endvidere inddrages andre relevante data. Møderne er som udgangspunkt max en time. Skolen laver billeder af de voksne der er omkring den kommende 0. Så tidligt som det kan lade sig gøre.	Skolen indkalder/planlægger overleveringsmøder. Børnehaver planlægger og indkalder til overleveringsmøder.
Juli		

Bilag 1:

Butik - 40 fælles begreber og udtryk

Varer og butiksmiljø

1. Butik
2. Kunde
3. Kasse
4. Indkøbsvogn
5. Indkøbskurv
6. Hylde
7. Vare
8. Tilbud
9. Pris
10. Skilt

Roller i butikken

1. Ekspedient
2. Kassemedarbejder
3. Kunde
4. Chauffør
5. Lagerarbejder
6. Butikschef
7. Bager
8. Frugtmand
9. Hjælper
10. Leverandør

Handlinger

1. Købe
2. Sælge
3. Betale
4. Bestille
5. Aflevere
6. Bytte
7. Pakke
8. Veje
9. Scanne
10. Levere

Kommunikation i legen

1. Hvad kan jeg hjælpe med?
2. Hvor meget koster den?
3. Jeg vil gerne købe...
4. Tak for hjælpen
5. Hav en god dag

Matematiske og sproglige begreber

1. Flere
2. Færre
3. Billig
4. Dyr
5. I alt

Udtryk børnene kan øve i legen

- "Goddag, hvad kan jeg hjælpe med?"
- "Jeg vil gerne købe æbler."
- "Hvad koster de?"
- "Det bliver 20 kroner."
- "Vil du have en pose?"
- "Tak for handlen."
- "Vi mangler varer på hylden."
- "Kan du fylde op?"
- "Der er tilbud i dag."
- "Vi skal bestille flere varer."

Bilag 2:

8 PEJLEMÆRKER TIL AT STYRKE BØRNS KARAKTERDANNELSE

1. Relationer
Børn skal øve sig i at skabe og fastholde relationer til andre børn og voksne. Vi skal støtte dem og øve evnen til at indgå i de mange fællesskaber, som overgangen består af.

2. Robusthed og mod
Børn skal prøve sig frem, også når det er svært. Vi skal sammen støtte børn til at møde og håndtere nye udfordringer.

3. Sociale spilleregler
Børn skal øve sig i de sociale spilleregler, der er i fællesskabet. Vi skal støtte og skubbe børn, lære dem at give plads til andre og være i verden.

4. Forandringsparathed
Børn skal øve sig i, at kunne indgå i de mange skift, der er i løbet af en dag. Vi skal skabe struktur og øge evnen til at kunne agere og vide, hvad der forventes.

5. Selvkontrol og fokus
Børn skal øve sig i at være vedholdende i planlagte aktiviteter, udvise selvkontrol og holde fokus. Vi skal sammen hjælpe børn gennem klare rammer og struktur.

6. Udtrykke følelser
Børn skal øve sig i at kunne give udtryk for følelser og mærke efter, hvornår de har behov for hjælp.

7. Sprog
Børn skal øve sig i at kommunikere med andre børn og voksne. Vi skal støtte børn i at øve evnen til at kunne aflæse og bruge kropssprog.

8. Selvhjulpenhed
Børn skal øve sig i alderssvarende færdigheder fx selv at tage tøj på, holde orden i egne ting mv. Vi skal hjælpe børn, fx ved at få ansvar for små opgaver og øve faste rutiner.

De 8 pejlemærker

Relationer	Robusthed og mod	Social spilleregler	Forandrings-parathed	Selvkontrol/ selvregulering	Udtrykke følelser	Sprog	Selvhjulpenhed

- Tage initiativ til lege og aktiviteter
- Vise forståelse for andre
- At skabe positive relationer til andre børn og voksne
- **Hvad kan dit barn?**
- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
Mål.....
	- At kunne løse konflikter og uenigheder i lege
	- At kunne møde og håndtere nye udfordringer
	- At kunne tåle afslag og ændringer i aktiviteter/ program
	- Lyst til at lære
	- **Hvad kan dit barn?**
	- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
	Mål.....
		- Indgå i respektfulde samspil
		- Indgå i aktiviteter igangsat af andre
		- At kunne give plads til andre børn
		- At kunne håndtere konflikter
		- Kan gå på kompromis
		- **Hvad kan dit barn?**
		- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
		Mål.....
			- At kunne deltage aktivt i aktiviteter igangsat af andre
			- At bruge det som barnet har lært i andre samhænge
			- At være nysgerrig på nye ting og muligheder
			- At kunne aflæse kontekster og vide, hvad der forventes i de forskellige arenaer
			- **Hvad kan dit barn?**
			- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
			Mål.....
				- At kunne fordybe sig i aktiviteter og lege
				- At fastholde interessen for en selvvalgt aktivitet
				- At deltage i voksenstyrede aktiviteter
				- At have evne til at tilsidesætte egne behov
				- At holde fokus på en opgave
				- At have tålmodighed
				- **Hvad kan dit barn?**
				- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
				Mål.....
					- At kunne udtrykke sine egne behov/ følelser
					- At have selvkontrol når noget er svært
					- At kunne sige til og fra
					- **Hvad kan dit barn?**
					- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
					Mål.....
						- At kunne kommunikere med sine omgivelser
						- Evne til at kunne aflæse og bruge krops-sprog
						- At have en begreb forståelse
						- Viser interesse for tegn og symboler
						- **Hvad kan dit barn?**
						- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
						Mål.....
							- At mestre konkrete aldersvarende færdigheder
							  - Toilet besøg
							  - Tage tøj af og på, holde orden
							- Kan forstå fælles beskeder og instruktioner
							- At kunne noget med sin krop
							  - Fin og grov motorisk
							- Kan selv gå ind i børnehaven og vinke
							- **Hvad kan dit barn?**
							- **Hvad skal dit barn øve sig i?**
							Mål.....